

ELŐSZÓ

A *Magyar–spanyol alapszótár* a TINTA Könyvkiadó gondozásában megjelenő tanulószótár-sorozat tagja. Több mint 7500 címszavával egyaránt segítheti a kezdő és a középhaladó nyelvtanulókat (a Közös Európai Referenciakeret szerinti B1-es szintig), akik iskolában, magánúton, munka vagy utazás céljával szeretnék elsajátítani ezt az újlatin nyelvet.

A szótár anyagát éppen ezért igyekeztünk úgy összeválogatni, hogy segítségével el lehessen boldogulni nemcsak a hétköznapi beszédhelyzetekben, hanem a középiskolai, nyelviskolai spanyolórákon is. Beépítettük a magyarországi közoktatásban használatos nyelvkönyvek visszatérő szóanyagát.

A szótár spanyol fordításai elsősorban az európai spanyol szókincsből merítenek, de tartalmazznak sok fontos amerikanizmust is. A szóalakok helyesírásánál a Real Academia de la Lengua legújabb, 2010-es ajánlásait vettük alapul.

Ezúton is szeretnénk hálánkat kifejezni a szótár lektorának, Juan José Luján Egeának, gondos munkájáért és tanácsaiért, valamint Jeszenszky Mártonnak a szóanyag összeállításában nyújtott segítségéért és értékes megjegyzéseieért.

A szótár felépítése

A kötetben a magyar címszavakat ábécérendben adtuk meg, és mellettük feltüntettük spanyol megfelelőiket. Ha egy magyar szó többértelmű, az aljelentéseket beszámoltuk – ilyenkor a sorrendet a gyakoriság határozza meg. Az azonos alakú, de eltérő szófajú szavakat külön szócikkekbe soroltuk, és felső indexszámmal láttuk el – ilyenkor a sorrend: ige, főnév, melléknév, határozószó. A szófajt csak olyankor jeleztük rövidítéssel, ha az a spanyol fordításból nem derül ki egyértelműen.

A fordításban a fordítást megelőző magyar csúcsos zárójeles megjegyzések a kontextust hivatottak pontosítani, illetve egyértelműsíteni, pl.:

alakítás ⟨színészi⟩ la interpretación

Csúcsos zárójelet használtunk abban az esetben is, ha egy magyar szónak nincs spanyol megfelelője, így a jelentését körülírással adtuk meg:

kalács ⟨el bollo parecido al brioche⟩

Ha egy szócikk alá alszócikkek vagy példák kerülnek, ezeket egy ✧ jelöli:

bőven de sobra

✧ **bőven van** abundar

Jelölések a szótárban

Mivel a kiejtést ismertetjük (10. oldal), csak abban az esetben jelöltük szögletes zárójelek között, ha az eltér az ott megadott szabályoktól. Pl. a flash kiejtése [flas], a jersey szóé [jersey], ahogy spanyolul is olvasnánk, ezért nem szerepel mellettük a kiejtés. Viszont az *el hockey* esetén a szabályoktól eltérően ki kell ejteni a szókezdő *h* betűt, ezért így is szerepel a szótárban:

hoki el hockey [jóquey]

A főnevek

A főnevek fordítása többnyire névelővel szerepel:

ág la rama

Ha egy főnév mindkét nemben használatos, a spanyol fordításban perjellel adjuk meg a két névelőt, és a két alakot egymás után a szócikkben. Ha csak a szóalakok végződésében van eltérés a két nemben, csak az eltérő részt adjuk meg:

fogorvos el / la dentista

Tehát a fogorvos spanyolul *el dentista*, a fogorvosnő pedig *la dentista*.

gróf, grófnő / grófné *el / la conde, -esa*

Ennek alapján pedig a gróf spanyolul *el conde*, a grófnő/grófné pedig *la condesa*.

Bizonyos spanyol nőnemű főnevek hímnemű névelővel állnak egyes számban, de többes számban már nőneművel. Ezt az *el (las)* névelőkkel jelöljük:

víz *el (las) agua*

Tehát egyes számban *el agua*, többes számban *las aguas*.

Vannak olyan szavak, melyek többes számban változatlanok. Ezt a névelők mutatják: hímnem esetén *el (los)*; nőnemben pedig *la (las)*.

mosogatógép *el (los) lavaplatos,*

el (los) lavavajillas

válság *la (las) crisis*

Tehát egyes számban a mosogatógép *el lavaplatos*, többes számban *los lavaplatos*; a válság egyes számban *la crisis*, többes számban *las crisis*.

A kontinensek, országok esetén általában nem használunk névelőt. Ha mégis kitehetjük, azt a következőképpen jelöljük:

Argentína *(la) Argentina*

Ha a névelő csak a jelzős szerkezetekben szükséges, a spanyol szó után szerepel zárójelben:

Németország *Alemania (la)*

Ha a névelő bizonyos, általában egyes számban használt nőnemű szavaknál egyes számban fonetikai szabályok miatt *la* helyett *el*, így jelöljük:

Ázsia *Asia (el) (nn)*

Ha a spanyol főnév lehet hímnemű és nőnemű is, így jelöljük:

maraton el / la maratón

A főnevek csak akkor szerepelnek eleve többes számban, ha többnyire így használatosak:

fogó ⟨szerszám⟩ los alicates

Ha egyes számban is használhatunk egy főleg többes számban álló főnevet (pl. páros szerveknél), akkor egyes számban adtuk meg:

szem el ojo

A *melléknevek*

A melléknevek esetében csak a hímnemű alakot adtuk meg, ha a nőnemű alak a szóvégi *-o* *a*-ra cserélésével megkapható, vagy ha nőnemben nem változik:

művelt culto

ellenséges hostil

Így hímnemben a művelt spanyolul *culto*, nőnemben *culta*, az ellenséges pedig hímnemben, nőnemben egyaránt *hostil*.

A nem *-o* / *-a* váltakozású melléknevek esetén a végződéskben tüntetjük fel a különbséget:

dán danés, -esa

Tehát dán (férfi) *danés*, dán (nő) *danesa*.

Az *igék*

Az igék magyarul egyes szám harmadik személyben, a spanyol fordításban azonban főnévi igenévi (infinitivo) alakban szerepelnek a szótárban, vonzatuk pedig zárójelben, magyarázattal követi őket:

csatlakozik unirse (*amihez: a*)

A spanyolban részesesettel álló igéknél, tehát amelyek a *me*, *te*, *le*, *nos*, *os*, *les* alakokat vonzzák, a *CI* jelölést alkalmaztuk:

cserbenhagy fallar (akit: a) (CI),
tehát pl. *le he fallado a mi amiga*
'cserbenhagytam a barátnőmet'

A spanyol rendhagyó igéket jelöltük szótárunkban.

A diftongálódó igék diftongusa zárójelben követi őket:

arat segar (ie)

ebédel almorzar (ue)

A tőhangváltó igék mellett (i) szerepel:

megadja magát rendirse (i)

A hangbetoldással ragozódó igéknél a következő jelöléseket alkalmaztuk:

(y), ha egy y toldódik be, pl. *huir* → *huye*;

(zc), ha a zc mássalhangzócsoport toldódik be, pl. *conocer* → *conozco, conozcan*;

(í), (ú), ha a ragozási sémában az igetőben hangsúlyos *i* vagy *u* jelenik meg, pl. *confiar* → *confía*; *actuar* → *actúa*.

Az egyéb, szabályba nehezen foglalható rendhagyóságokat * jelöli. Az ilyen rendhagyó töveket az *Igeragozás* című rész (12. oldal) tartalmazza.

jön venir*